

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Pavla Molka (soudce zpravodaj) a soudců Petra Mikeše a Lenky Bursíkové v právní věci žalobce: **V. R. B.**, zast. Mgr. Karin Poncza Hadwigerovou, advokátkou se sídlem Příčná 327/1, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2025, č. j. OAM-285/BA-BA07-HA15-2025, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 7. 2025, č. j. 62 Az 13/2025-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Karin Poncza Hadwigerové, advokátce se sídlem Příčná 327/1, Havířov, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 5 070 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, státní příslušník Vietnamské socialistické republiky (dále jen „Vietnam“) a vietnamské národnosti, opustil v srpnu 2021 Vietnam a odcestoval do zahraničí na pracovní vízum. Ze správního spisu plyne, že v roce 2024 přicestoval do České republiky na platný cestovní pas. Dne 6. 3. 2025 Policie ČR při kontrole zjistila, že se zde nachází bez platných dokladů. Dne 7. 3. 2025 byl zajištěn a umístěn do Zařízení pro zajištění cizinců (dále jen „ZZC“). Dne 11. 3. 2025 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany a při pohovoru uvedl jiné jméno, údajně ze strachu (skutečnou totožnost následně uvedl čestným prohlášením; správní spis obsahuje cestovní pas s platností do 29. 1. 2025). Podle obsahu správního spisu ve vlasti nikdy neměl potíže z důvodů rasy, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině ani politického názoru a nebyl nikdy trestně stíhán. Je ženatý a má dvě děti žijící ve Vietnamu. Z vlasti vycestoval kvůli dluhu a o mezinárodní ochranu žádá proto, že

se obává soukromých věřitelů. Jeho primárním cílem je legalizace pobytu v České republice a získání výdělků k úhradě dluhů.

[2] Rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku žalovaný neudělil žalobci žádnou z forem mezinárodní ochrany ve smyslu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Uzavřel, že žalobcova tvrzení nasvědčují především snaze legalizovat pobyt v České republice a vydělat si na splacení dluhu v jeho vlasti. Obavy z věřitelů jako soukromých osob nepředstavují pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Žalovaný rovněž uvedl, že žalobce ve vlasti nevyužil prostředky ochrany poskytované státem. Vycházel z informací OAMP o bezpečnostní a politické situaci země původu ze dne 4. 6. 2024 a z informací Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 2. 2024 o půjčkách, úvěrech a lichvě ve Vietnamu.

[3] Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), v níž namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu a neprovedení potřebných šetření. Tvrdil, že ve Vietnamu je rozšířená lichva, stát nezajišťuje účinnou ochranu před nezákonným vymáháním dluhů a v případě nuceného návratu by mu hrozila vážná újma. Zpochybnil tvrzenou účelovost podání žaloby a odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 27/2019-52. Navíc namítal splnění podmínek pro doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu.

[4] Krajský soud žalobu zamítl v záhlaví citovaným rozsudkem. Ztotožnil se se závěry žalovaného, že v případě žalobce neexistuje azylově relevantní riziko pronásledování ani hrozba vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Konstatoval, že skutkový stav byl zjištěn v potřebném rozsahu a žalovaný vycházel z dostatečně relevantních a přiměřeně aktuálních informací o situaci ve Vietnamu, a rozhodnutí neshledal nepřezkoumatelným. Krajský soud dále zdůraznil, že žalobce se ve vlasti neobrátil na orgány veřejné moci, a proto nelze dovozovat neúčinnost státní ochrany. Navíc přihlédl k tomu, že žádost o mezinárodní ochranu podal až po zajištění pro nelegální pobyt, což svědčí o její účelovosti. Uzavřel, že podmínky pro udělení azylu, doplňkové ochrany ani humanitárního azylu nebyly splněny.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatel předně namítá, že skutkový stav, z něhož vycházeli žalovaný i krajský soud, se nedůvodně odchýlil od jeho tvrzení. Žalovaný podle něj opominul specifické, individualizované důvody žádosti a vycházel jen z obecných informací, na jejichž základě nebylo možné jeho případ spolehlivě posoudit. Současně namítá, že krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a nevzal v úvahu riziko pronásledování či vážné újmy a dostatečně neposoudil možnost udělení humanitárního azylu.

[7] Dále stěžovatel uvádí, že si žalovaný neopatřil úplné a aktuální podklady o fungování státních orgánů ve Vietnamu, zejména zprávy renomovaných organizací k ochraně lidských práv. Ve správním řízení a v žalobě vyličil, že ve vlasti čelí pronásledování ze strany věřitelů jakožto soukromých osob v souvislosti s dřívější „černou“ půjčkou. Orgány veřejné moci

pokračování

mu nejsou schopny poskytnout účinnou ochranu vzhledem k rozšířené korupci v zemi. V případě návratu mu hrozí újma na zdraví či životě, případně trestní postih.

[8] Krajský soud podle stěžovatele jen převzal závěry žalovaného, které obsahují jisté nedostatky, aniž by sám ověřil jejich pravdivost, a jeho rozsudek je proto nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.

[9] Stěžovatel rovněž namítá, že v případě důkazní nouze má být rozhodnuto ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. To dokládá judikaturou NSS k hodnocení věrohodnosti, vedení azylového pohovoru a „kumulativnímu“ posouzení intenzity zásahů. Dále odkazuje na čl. 9 odst. 1 písm. b), čl. 4 odst. 4 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, neboli kvalifikační směrnice, a na čl. 53 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydané Úřadem Vysokého komisaře Organizace spojených národů v roce 1992 (dále jen „Příručka vydaná UNHCR“).

[10] S ohledem na shora uvedené stěžovatel navrhuje, aby NSS zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Ve věcech, v nichž před krajským (městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se NSS po posouzení přípustnosti zabývá otázkou, zda kasační stížnost svým významem *podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele* (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud by tomu tak totiž nebylo, musela by být odmítnuta jako nepřijatelná. NSS přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského (městského) soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[14] Stěžovatel vznáší proti napadenému rozsudku několik námitek. NSS je pro přehlednost shrnuje následovně:

- 1) žalovaný dostatečně nezjistil skutkový stav, když použil obecné, nedostatečně aktuální a neindividualizované zprávy o zemi původu;
- 2) žalovaný ani krajský soud nezohlednili individuální kontext azylového příběhu, včetně rizika budoucího pronásledování i vážné újmy, a pominuli úvahu o humanitárním azylu;
- 3) rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů;

4) v případě důkazní nouze má být aplikována zásada *in dubio pro reo*, tedy ve prospěch mezinárodní ochrany, což žalovaný ani krajský soud neučinili;

5) krajský soud nesprávně posoudil právní otázku věrohodnosti stěžovatele a azylový pohovor považuje stěžovatel za vadný, jelikož byl veden pouze v obecné rovině.

[15] K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu lze odkázat na bohatou a konstantní judikaturu NSS, např. usnesení ze dne 4. 8. 2015, č. j. 6 Azs 113/2015-30, či ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014-17. Žalovaný vycházel z informací Ministerstva zahraničních věcí ze dne 1. 2. 2024, č. j. 100572-6/2024-MZV/LPTP (půjčky, úvěry a lichva), které byly potvrzeny jako stále aktuální dne 22. 1. 2025, a z informace odboru azylové a migrační politiky žalovaného - Bezpečnostní a politická situace v zemi Vietnam ze dne 4. 6. 2024. Stěžovatel konkrétně nevyvrací, proč by tyto podklady nesplňovaly požadavky, které na ně klade judikatura (viz rozsudek NSS ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Tyto podklady obsahují informaci o tom, že ve Vietnamu jsou půjčky načerno nežádoucí a nelegální, Vietnam má vytvořenu příslušnou legislativu v občanskoprávní i trestněprávní oblasti a že se lze bránit v občanském soudním řízení nebo může jít i o trestný čin lichvy, přičemž dlužník se může obrátit na orgány činné v trestním řízení, aniž by byl sám postižen. NSS nedávno rozhodoval obdobný případ a nevidí důvod, proč se v této věci odchýlit od svého usnesení ze dne 30. 9. 2025, č. j. 7 Azs 141/2025-28. Stěžovatel se dne 27. 3. 2025 seznámil s podklady, které jsou součástí správního spisu, a to ve svém rodném jazyce, a i když mu byla opakovaně dána možnost doložit konkrétní, azylově relevantní skutečnosti, této možnosti nevyužil, ani nenavrhл doplnění podkladů, jako například zpráv o bezpečnostní situaci země původu.

[16] Nejvyšší správní soud se taktéž opakovaně zabýval otázkou, zda lze za důvod pro udělení mezinárodní ochrany považovat hrozbu újmy ze strany soukromých věřitelů v případě návratu do země původu. V rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57, dovodil, že pronásledování i vážná újma mohou hrozit jak ze strany státu, tak ze strany nestátních původců – soukromých osob. „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí (...) bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, [však] nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.*“ (srov. také usnesení NSS ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, či ze dne 25. 5. 2023, č. j. 4 Azs 87/2023-41, jež se týkají přímo Vietnamu). Stěžovatel ochrany ve státě původu nevyužil. Nedůvěra stěžovatele ve státní orgány země původu neodůvodňuje rezignaci na využití prostředků ochrany, které poskytují. Lze odkázat na rozsudky NSS ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003-49, a ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004-49, č. 401/2004 Sb. NSS, nebo na aktuálnější usnesení ze dne 17. 5. 2023, č. j. 1 Azs 57/2023-30, či ze dne 9. 5. 2023, č. j. 9 Azs 71/2023-26.

[17] Krajský soud dle stěžovatele nedostatečně odůvodnil svůj rozsudek, nevypořádal se s námitkami obsaženými v žalobě a pouze formalisticky odkazoval na závěry žalovaného. Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal krajský soud za rozhodný, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, či ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). I když je rozsudek krajského soudu poměrně

pokračování

stručný, dostatečně vysvětluje, proč námitky uplatněné stěžovatelem neshledal důvodnými, a to i s ohledem na podrobné odůvodnění rozhodnutí žalovaného. NSS napadený rozsudek nepovažuje za nepřezkoumatelný.

[18] Stěžovatel namítá, že v případě důkazní nouze má být rozhodnuto ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu, a odkazuje na kvalifikační směrnici a na Příručku vydanou UNHCR. NSS již v rozsudku ze dne 13. 11. 2006, č. j. 2 Azs 270/2005–57, vyložil, že čl. 53 Příručky obsahuje nezávazné pravidlo, které sice hovoří „o pronásledování na kumulativním základě, cílí ovšem na opatření, jimž je žadatel o azyl podrobován ze strany veřejné moci“. Ve stěžovatelově případě ale nebylo shledáno jednání zakládající pronásledování, které by bylo možno přičíst veřejné moci v jeho zemi původu, ani to sám stěžovatel nenamítal. Jeho obavou bylo pronásledování ze strany soukromých věřitelů.

[19] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že specifikem řízení ve věci mezinárodní ochrany je rovněž pravidlo „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ formulované v rozsudku NSS ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003–89, které se může uplatnit v situaci důkazní nouze. Podmínkou ovšem je, že žadatelova tvrzení jsou konzistentní, věrohodná a azylově relevantní. To rozvíjí rozsudek NSS ze dne 14. 1. 2021, č. j. 1 Azs 177/2020–60: „*Důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti se aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení stěžovatelky, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy.*“ Uvedené pravidlo tedy neznamená přenesení povinnosti tvrzení a důkazního břemene plně na správní orgán, povinnost tvrzení zůstává stále na žadateli. Pokud výpověď žadatele vykazuje podstatné rozpory, je neurčitá či odporuje zjištěným informacím o zemi původu a žalovaný dostatečně zjistí skutkový stav, nelze na jejím základě uvedenou zásadu aplikovat.

[20] V nyní projednávané věci stěžovatel setrvale uváděl toliko obecné obavy z věřitelů v souvislosti se svou dřívější „černou“ půjčkou, aniž by je konkretizoval, doložil či vysvětlil, proč nevyužil dostupných prostředků ochrany v zemi původu, a dále uváděl ekonomické důvody společně s motivem legalizace pobytu v ČR. Věrohodnosti jeho výpovědi také nepřispívá, že požádal o mezinárodní ochranu až po zajištění Policií ČR.

[21] Pokud jde o námitku vadného vedení pohovoru a nesprávného posouzení věrohodnosti, NSS připomíná, že samotná skutečnost, že stěžovatel se závěry žalovaného nesouhlasí, nezakládá přijatelnost kasační námitky. Stěžovatel nijak nekonkretizuje, v jakém ohledu měla být jeho věrohodnost posouzena podrobněji či jinak.

[22] Lze proto uzavřít, že ve věci stěžovatele nedošlo k naplnění žádné z výše uvedených podmínek přijatelnosti, a NSS proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nepřijatelnou odmítl podle § 104a s. ř. s.

[24] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch

neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly, proto se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[25] Krajský soud ustanovil usnesením ze dne 29. 5. 2025, č. j. 62 Az 13/2025-23, zástupcem stěžovatele Mgr. Karin Poncza Hadwigerovou, advokátku. Náklady v podobě odměny ustanovené zástupkyně a náhrady hotových výdajů platí stát. Zástupkyně, ustanovená v řízení před krajským soudem, zastupuje stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Odměna stěžovatelovy zástupkyně byla stanovena za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Zástupkyni stěžovatele tak náleží odměna ve výši 4 620 Kč, a to dle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 5 advokátního tarifu. Vedle toho má zástupkyně stěžovatele též právo na náhradu hotových výdajů ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkově tedy ustanovené zástupkyni přísluší odměna za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve výši 5 070 Kč. Tuto částku jí Nejvyšší správní soud vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 14. listopadu 2025

Pavel Molek
předseda senátu